

En nu uit de impasse!

Objectief bekeken eigenlijk niet eens zo wereldschokkend, die Nederlandse *Studiehuis*-principes (voor een samenvatting: zie rubriek *Ingeboekt*). Wie vandaag de dag wil oproeien tegen de (hoegenaamd niet zo onbegrijpelijk!) schoolse demotivering van adolescenten is immers zelf allang - soms louter door gezonde zelfbehoudsinstincten gedreven - op zoek gegaan naar alternatieven voor de quasi middeleeuwse eenrichtings- en zuiver instructiegerichte, het aankweken van reproductievaardigheden beogende eenheidsworst waaraan leerlingen in het beste geval geen leerweezin en in het slechtste geval meer kwaads dan goeds overhouden.

Het onvolprezen 'gezond' verstand heeft velen van ons dan ook overtuigd van de nood aan verandering: de *Studiehuis*-principes komen ons bekend voor. Het is evenwel de onbetwistbare verdienste van de promotoren van het Nederlandse *Studiehuis*-model dat een hele rist van onderbouwde en gerijpte inzichten nu eindelijk op een heel pragmatische wijze geïnstitutionaliseerd is, wat - en hier geloof ik de Nederlandse voortrekkers vrij - erg veel doortastendheid en energie geleverd moet hebben bij het overwinnen van een boel weerstanden, zowel in de bijna spreekwoordelijk behoudsgezinde onderwijs- als in de soms nogal inerte onderwijsbeleidsmiddens.

Vanwege de Gemeenschapsinspectie horen we heel recent nog bij monde van Coördinerend Inspecteur-generaal Peter Michielsen dat het onderwijs in Vlaanderen er kwalitatief beschouwd best mag wezen, maar dat er veelal nog "te saai" lesgegeven wordt. Bieden de op dit ogenblik in Nederland doorgevoerde ingrijpende veranderingen hier dan geen soelaas? En wordt het niet stilaan hoog tijd om de "gebetonneerde onderwijsstructuren" (dixit diezelfde Peter Michielsen) eindelijk eens met een doordacht samengestelde en strategisch geplaatste springstoflading resoluut te dynamiteren richting middeleeuwen, waar ze ooit thuishoorden? Tot grote opluchting van de *Klasse*-journalist ("*Mooi, dat het hoofd van de inspectie dat zegt*") laat dezelfde Coördinerend Inspecteur-generaal zich tijdens een recent interview voorts ontvullen: "*Liever wat meer dynamische aanpak en wat minder leerplanangst*" (*Klasse* nr. 97, p. 9). Voor wie daar behoefte aan mocht hebben: een (akkoord: voorwaardelijk) vrijgeleide om   tegen te zeggen...

Vanuit mijn eigen twintigjarige klaspraktijk in secundair, hoger en volwassenen-onderwijs en op grond van recente ervaringen in enkele tientallen secundaire

scholen in het kader van lerarenopleiding en ministeriële nascholingsprojecten inzake kwaliteitszorg ben ik er vast van overtuigd dat tenminste het werken in *Studiehuis*-achtige richting ook voor de Vlaamse context een uitgelezen (misschien wel de enige?) mogelijkheid is om op te tornen tegen de logischerwijs aldoor groeiende kloof tussen het huidige hopeloos achterop hinkende school-concept-oude-stijl en de buitenschoolse realiteit waarvoor adolescenten uiteraard niet ongevoelig (mogen) blijven.¹ Het wordt tijd de verworvenheden uit het buitenland (Groot-Brittannië, Nederland,...) te vertalen naar de eigen situatie en ernstig werk te maken van het creëren van een performante (zo a-schools mogelijke) leeromgeving ('*learning space*') die aansluit op de door de maatschappij gestelde eisen (ICT-vaardigheden, levenslang leren, enz.).

In afwachting van naar te hopen valt weldra uit te tekenen beleidskaders door ook onze Vlaamse overheid ware het m.i. aangewezen de bestaande (toegegeven: vooralsnog eerder geringe) mate van flexibiliteit binnen het huidige onderwijsbestel optimaal te benutten ter voorbereiding van een drastische ommezwaai richting *Studiehuis*-Vlaamse variant. Onderzoekers en nascholvers her en der te lande staan klaar met doordachte initiatieven, uitgewerkte materialen en bruikbare modellen om daartoe de broodnodige ondersteuning te verlenen. Of blijven we ons misschien liever zelfpijnigend wentelen in een even gekoesterd als steriel (zelf)beklag over ondraaglijk gedemotiveerde lerenden en dito uitgebrande leraren?

Wouter Brandt

Universiteit Antwerpen (UIA), Departement Didactiek en Kritiek, Universiteitsplein 1, 2610 Wilrijk
brandt@uia.ua.ac.be

Noot

¹ Na een aantal werkbezoeken word ik me eens te meer pijnlijk bewust van nog een andere kloof: die tussen het basisonderwijs, dat veelal met veel succes inspeelt op de door mij gepropageerde tendensen, en het secundair, waar de leerlingen de ervaringen inzake zelfsturend en zelfverantwoordelijk leren uit de basisschool fluks weer afgeleerd wordt...